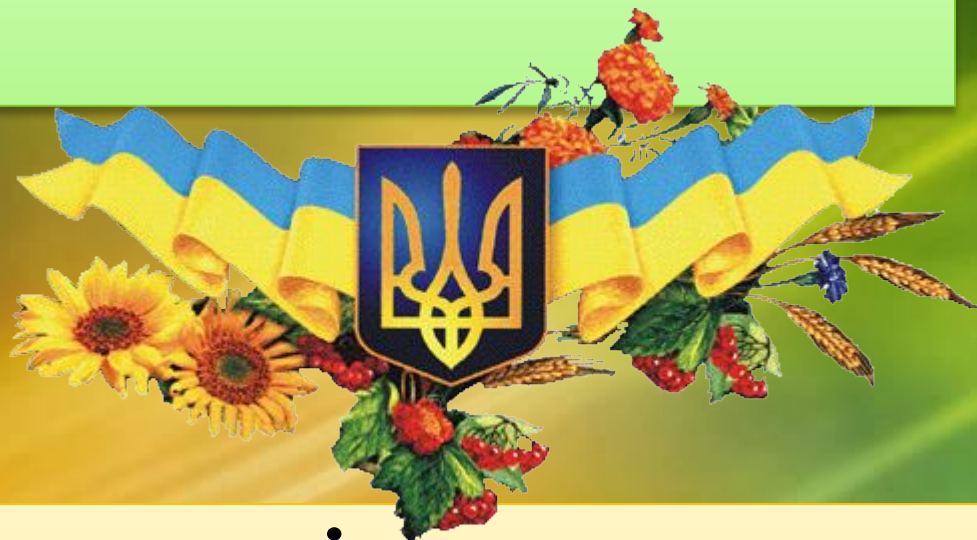

Тема: Мова державна і мова регіональна: окреслення проблеми

Виконали: студентки
групи ФК-11-2
Ковсюк Аліна
Чуйко Валерія

Мета: дослідження проблеми поділу мови на державну та регіональну, її особливостей у різних адміністративних одиницях та вікових структур.

Актуальність теми: дана тема є дуже актуальною у наш час з огляду на те, що з серпня цього року в Україні діє закон про регіональні мови і статус української мови по шатнувся з його прийняттям.

Державна мова - закріплена традицією або законодавством. Мова, вживання якої є обов'язкове в органах державного управління та діловодства, громадських органах та організаціях, на підприємствах, у державних закладах освіти, науки, культури, в сферах зв'язку та інформатики.

Регіональна мова - мова або мови, офіційний статус якої закріплений в законодавстві одного або кількох адміністративно-територіальних суб'єктах : федеральний округах, провінціях, краях, штатах, муніципалітетах, районах, селах чи інших адміністративно встановлених регіонах держави поряд з державною мовою, яка діє на території всієї держави.

Статус державної мови в багатонаціональних країнах, закріплюється законодавчо (конституцією) як правило, за мовою більшості населення. З другого боку, у деяких країнах статус державних надано двом і більше мовам незалежно від чисельності мовних меншин.

**МОВА НАША-
СЕРЦЕ НАШЕ**

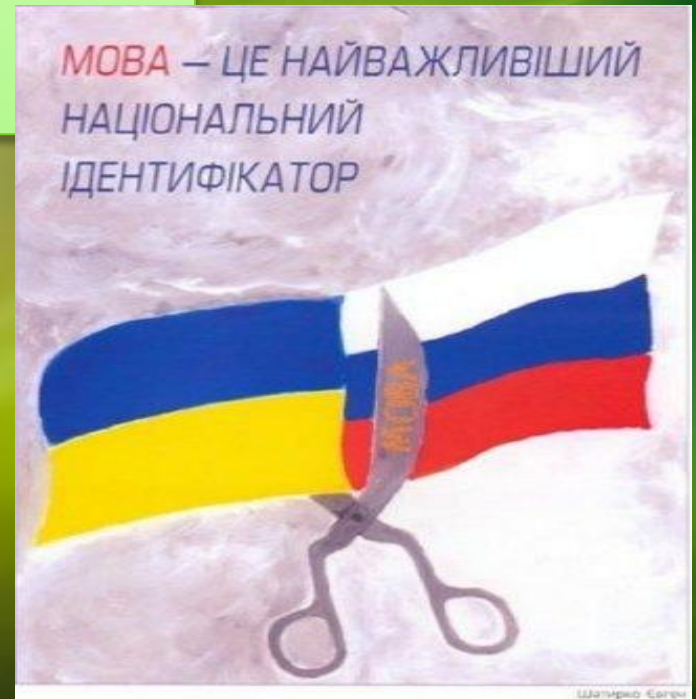
Пінківська Лідія

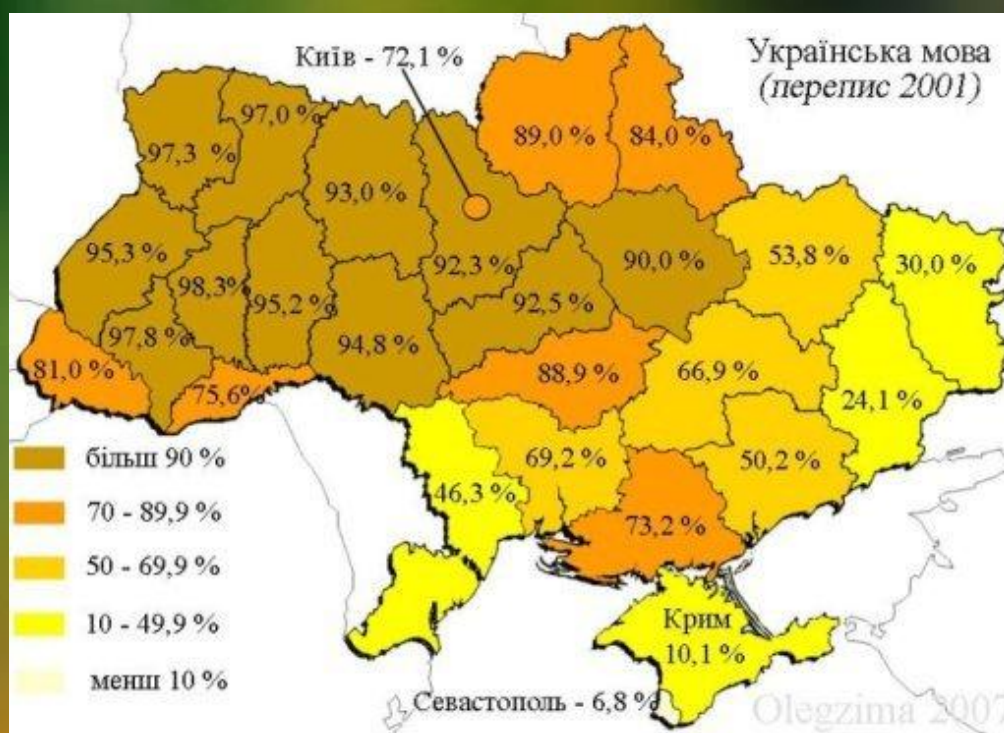
Українська мова - мова корінного населення України. Є державною мовою в Україні, офіційною мовою Придністров'я.

Українською мовою в світі послуговуються від 41 до 45 млн. осіб, вона є другою чи третьою слов'янською мовою за кількістю мовців після російської та входить до третього десятка найпоширеніших мов світу.

Україна в цілому є двомовною державою, в якій відносно найбільшою є група винятково україномовних, і дещо меншими дві приблизно однакові групи - двомовних та винятково російськомовних.

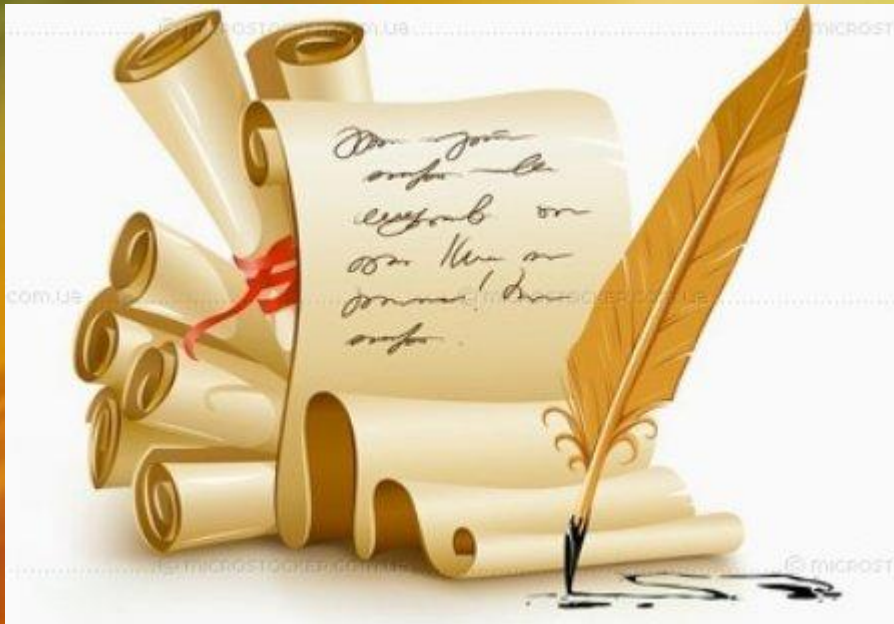

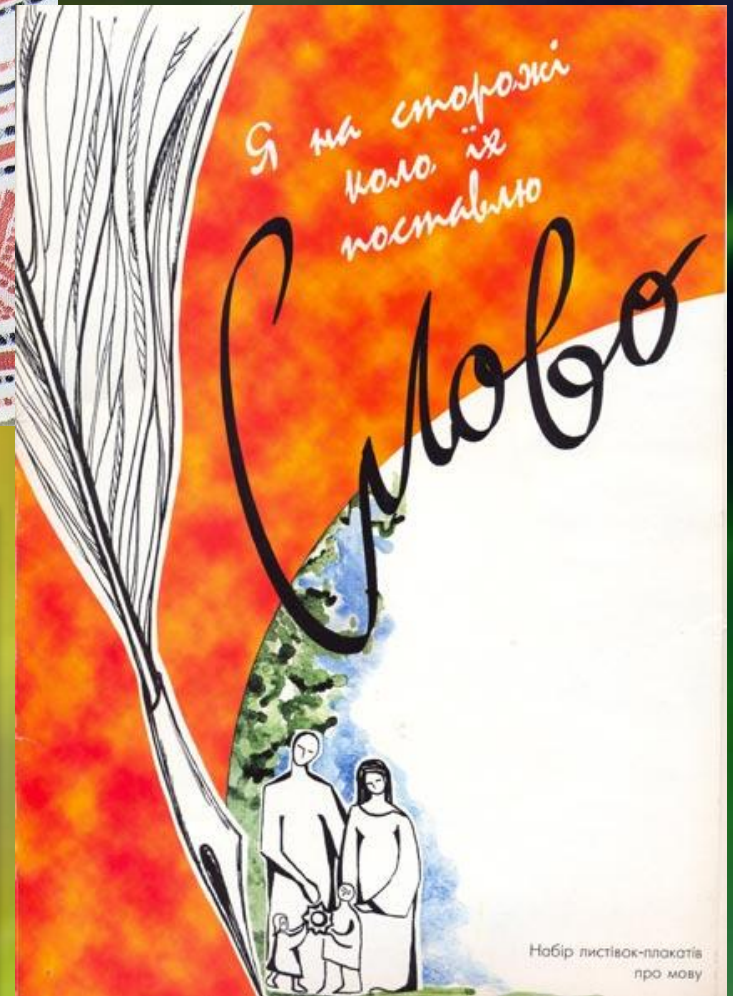
Однак двомовними є головним чином етнічні українці та ті, хто вважає рідною мовою українську.

Етнічні росіяни та ті, хто рідною мовою називає російську, є здебільшого одномовними: відповідно 80 та 85% говорять лише російською.

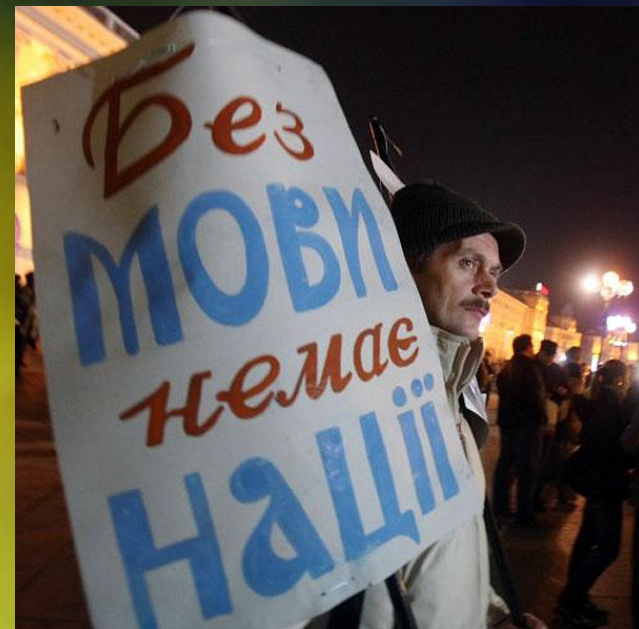
Громадяни України в цілому добре знають як українську, так і російську мови, причому останню - дещо краще. За даними соціологічних опитувань, "вільно або на достатньому рівні" українською володіє 86%, а російською - 92%.

В регіонах, де особливо великою є частка винятково російськомовного населення, таких як Луганщина чи Донеччина, переважна більшість учнів та студентів також отримує освіту російською мовою.

В урбанізованих регіонах, які характеризуються домінуванням російської мови, вага російськомовної освіти є також значно вищою, ніж в середньому по країні.

Очевидно, наведені факти дають підстави стверджувати, що освітня політика української держави в Криму та на Сході є достатньо гнучкою і враховує потреби російськомовного населення.

Розшарування регіонів, а надто максимальна поляризація Заходу (Галичина) та Сходу (Донбас) і Півдня у мовному протистоянні відбувається не лише за статусом і переважанням однієї з двох мов, а навіть за стратегією і тактикою регіональної мовної політики.

Україномовним і надалі залишається здебільшого сільське населення України (йдеться про двомовні регіони). Щодо урбаністичного середовища, більш-менш повноцінним україномовним міським населенням відзначається лише західний регіон.

З проголошенням незалежності у мовній ситуації східних, південних та центрально-українських міст почали відбуватися деякі зміни на користь української мови, та до помітних наслідків вони поки що не привели.

**ЗНАЮ
УКРАЇНСЬКУ!**

У містах України - переважно, за винятком західних, російськомовних - спостерігаємо ще один варіант українсько-російської двомовності: родинної, а радше вікової.

Скажімо, старше покоління, що вийшло з села, продовжує в побуті спілкуватися українською мовою, тоді як перше покоління нащадків віддає перевагу вже російській мові.

Також в Україні спостерігаються діалекти, говірки та наріччя. Наприклад, слова, які не вживані в мові жителів інших районів України, хоча можуть бути їм зрозумілими: *газда, файний, зичити, загурка, оногди, кібель, дзюбак, шарварок, коливо.*

У сучасній українській мові виділяють три основні групи діалектів: північну, південно-західну та південно-східну. Кожна група має свої фонетичні, морфологічні та лексичні особливості.

Північні діалекти

Наприклад, *кияхи* (кукурудза), *вилка* (рогач), *вихолка* (гойдалка), *утва* (качки), *валка* (череда) та ін.

Південно-західні діалекти поширені в південно-західній Україні.

Наприклад, наявні в говірках вузькодіалектні слова: *кліть* (комора), *неньо* (батько), *бадіко*, *вуйко* (дядько), *вепр* (кабан); у тому числі багато засвоєнь з польської, румунської, угорської мов: *гречний* (чемний), *милитися* (помилятися) – з польської; *гавра* (барліг ведмедя), *плай* (гірська стежка), *сарака* (бідний, нещасний) – з румунської; *марга*, *маржина* (худоба) – з угорської.

Південно-східні
діалекти охоплюють територію
більшої частини
центрального південних і східних
областей України.

Наприклад, *бурта* (горб, шпиль),
ворочок (торбинка), *жабуриння*
(водорості), *утлий* (кволий)

Висновок

Очевидно, що без зміцнення статусу української мови як національної, без реальної державної мовної політики, спрямованої на підняття престижу української мови, без створення відповідних україномовних інфраструктур у суспільстві реалізація програми розумного регулювання мовним вихованням дітей (умовно її можна було б назвати “українська мова як засіб пізнання, виховання, навчання та інтелектуального розвитку”) приречена стати ще однією формальністю.